

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI VAZIRLIGI**

**ANDIJON VILOYATI PEDAGOGIK MAHORAT MARKAZI
IJTIMOIY-IQTISODIY FANLAR METODIKASI KAFEDRASI**

**“VAQT QANDAY TEJALADI?” MAVZUSINI
O'QITISH METODIKASI**

METODIK TAVSIYA

ANDIJON-2025

Annotatsiya

Ushbu metodik tavsiya yangi pedagogik texnologiyalar asosida bugungi kun talablaridan kelib chiqib, ishlab chiqilgan. "Qanday o'qitish kerak?" degan savolga javob olishingizda, o'quvchilarni darslarga jalb qilish va ularda jamoaviylikni shakllantirishda metodik tavsiyalar ayni muddaodir

Tuzuvchi: Abduraimov Sh. Ijtimoiy-iqtisodiy fanlar metodikasi kafedrası mudiri, katta o'qituvchisi

Taqrizchilar:

Olimov N.A. Ijtimoiy-iqtisodiy fanlar metodikasi kafedrası dotsenti, t. f.f.d (PhD)

Ushbu metodik tavsiya "Ijtimoiy-iqtisodiy fanlar" metodikasi kafedrasining 2025-yil oktabrdagi yig'ilish qarori bilan tasdiqlangan.

3-sinf. Tarbiya

MAVZU: VAQT QANDAY TEJALADI?

Dars maqsadlari:

Ta'limiy maqsad: O'quvchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish.

TK2: axborot manbalari (televizor, telefon) dan to'g'ri foydalana olishni o'rgatish

FK1: suhbatdoshni tinglash, sukut saqlash va o'z fikrini to'g'ri bayon qilish;

Tarbiyaviy maqsad: mavzu doirasida alloma va mutafakkirlarning hikmatlari, rivoyat va o'g'itlarini, milliy sharqona odob-axloq qoidalari, fazilatlarini, o'zbekona urf-odat va an'alarining milliy xususiyatlarni farqlash va amalga oshirish usullarini o'rgatish.

Rivojlantiruvchi maqsad: O'quvchilarning mavzuga oid bilim, ko'nikma, malakalarini rivojlantirish, matn bilan ishlash orqali fikrlash qobiliyatlarini, og'zaki nutqini o'stirish.

Dars turi: Aralash dars **Dars usuli:** Suhbat, tushuntirish, blits, oltin kalit, oltin harflar, oltin sonlar, o'rniga qo'yish,

Dars jihozi: Darslik, yozuv taxtasi, bo'r, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar: noutbuk, proyektor, ovozjuchaytirgich, soat, doirasimon soat kartochkalar, savollar kartochkasi, matn tushirilgan kartochkalar, dunyoning siyosiy xaritasi

Darsning borishi:

Darsning texnologik qismlari: Tashkiliy qism va ma'naviy daqiqa (5 daqiqa); O'tilgan mavzuni so'rash (15 daqiqa); Yangi mavzu (10 daqiqa); Mustahkamlash (10 daqiqa); Baholash (3 daqiqa); Uyga vazifa berish va topshiriqlarni tushuntirish (2 daqiqa).

Tashkiliy qism:

1- Bosqich. 1. O'quvchilar bilan salomlashiladi 2. O'quvchilar davomatini aniqlab, elektron jurnalga qayd etiladi. 3. Sinf xonasi va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

4.O'quvchilarni guruhlarga bo'lish, (3 ta guruhga bo'linadi, yangi mavzuga mos "Ajdodlar", "Avlodlar" va "Kelajak" jamoalariga bo'linadi. Maxsus qattiq qog'ozdan tayyorlangan ko'rgazmaga yopishtiriladi.

Dars davomida navbatchi o'quvchi o'qituvchi yordamchisi vazifasini bajaradi. Kartochkalari tarqatadi, doskada ballarni hisoblaydi, yozib boradi.

Kun tarixi va yangiliklari bilan tanishtiriladi. Ushbu oydagi muhim bayramlar esga olinadi. (Har kuni bayram va muhim sanalar bor. Taqvim.uz sayti, "biz bilgan va bilmagan tarix" telegram kanalidan foydalaniladi)

Ma'naviy daqiqa. (ushbu fikrlar muallifini "Oltin kalitlar" metodidan foydalanib, o'quvchilar topishlari uchun).

O'tkazish tartibi:Har bir guruhning bir nafar vakili o'rnidan turadi, harflar aytadi, harfni topgan o'quvchi yana harf aytadi va har bir harf uchun 1 ball berib boriladi, harf topolmasa, keyingi guruh o'quvchisiga beriladi, so'zni o'zini topsa, harflar soni nechta bo'lsa shuncha ball beriladi.

Ball sifatida darsda quyidagi maxsus kartochkadan foydalaniladi:

«Bizning hayotimizdagi hamma narsa o'z vaqtida keladi. Siz kutishni o'rganishingiz kerak! " (Onore de Balzak)

"AJDODLAR"
jamoasi

"AVLODLAR"
jamoasi

"KELAJAK"
jamoasi

0

0

0

SHART NOMI: Vaqt haqidagi maqollar. Maqolning birinchi qismi aytiladi, ikkinchi qismini o'quvchilar topishlari kerak. Har bir topgan maqoli uchun guruhga 1 ball beriladi. Buning alohida tartibi: 1-10 gacha raqamlar doskaga yoziladi, o'quvchi tanlagan raqamiga javob beradi.

1. Bahorgi beg'amlik — kuzgi pushmonlik. 2. Bahorgi harakat — kuzgi barakat. 3. Vaqting ketdi — baxting ketdi. 4. Vaqt — g'animat, O'tsa — nadomat. 5. Vaqtdan yutding — baxtdan yutding. 6. Vaqting bor — naqding bor. 7. Dehqon bo'lsang, kuz hayda, Kuz haydamasang, yuz hayda. 8. Yozda ishlamagan Qishda kesak yer. 9. Yoshligingda odatlansang, Qariganda ko'nikasan. 10. Inson umri — daryo suvi.

2- Bosqich. O'tilgan mavzuni takrorlash yuzasidan. O'tilgan mavzu: Tejamkorlik (84-bet)

SHART NOMI: "Aqliy hujum" metodi. Savol: Nimani tejash mumkin? Har bir tog'ri javobga 1 balldan berib boriladi,

SHART NOMI: "Xotira mashqi". So'zlar mavzuga oid asosiy tushunchalardan foydalanib tayyorlanadi.

"Xotira mashqi" da navbat bilan har bir guruhdan bir nafardan jami 3 nafar o'quvchi doskaga chiqadi. O'qituvchi navbat bilan quyidagi so'zlarni bir o'qishda qanchasini o'quvchi xotirasida saqlab qolganini tekshiradi. Qolgan o'quvchilar daftarida bajaradi.

1- o'quvchiga: daraxt, suv, gugurt, chinor, lola, elektr, vaqt

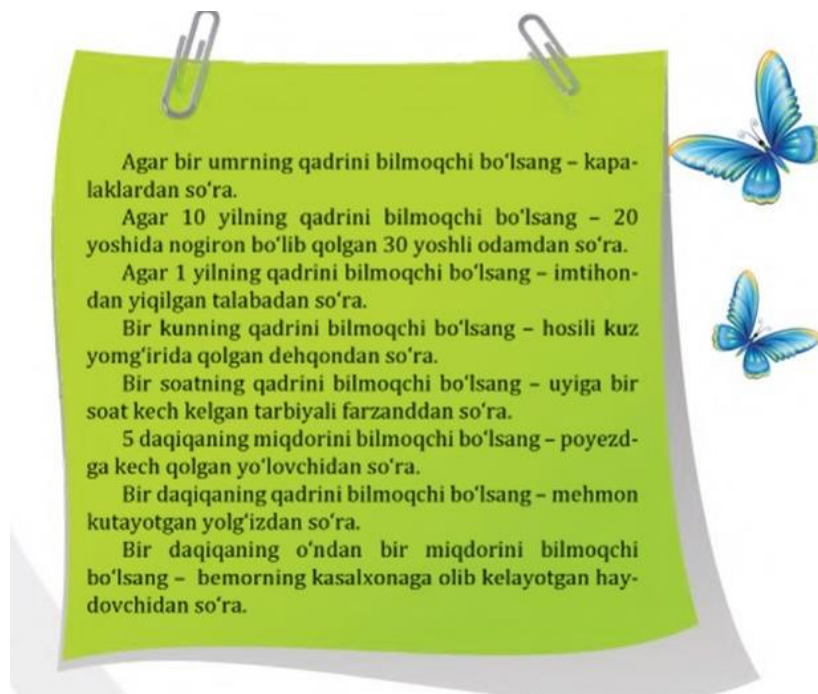
2- o'quvchiga: kitob, gaz, ruchka, non, piyoz, ovqat, pul

3- o'quvchiga: qog'oz, qor, qalam, yomg'ir, sabzi,choy,xo`roz

3-bosqich. Yangi mavzu bayoni. Taqdimot orqali ko`rsatiladigan 3 ta ma'lumot:

1-ma'lumot:Ma`naviy daqiqa: Ikki narsa borki, ko`pchilik uning qadriga yetmaydi. Biri – sog'lik, ikkinchisi esa – bo'sh vaqt. (hadisdan)

2-ma'lumot:

2-ma'lumot: Taym menejment - bu o'z shaxsiy ish vaqtini boshqarish mahoratidir. Taym menejment - bu faqatgina zarur ishlar ro'yxatini tuzish emas, balki vaqt va yuklamani to'g'ri taqsimlash hamdir.

A.Krilovning “Ninachi va chumoli” masali audio eshittiriladi.

Ninachi sho'x kuylab chaldi soz,
Sayrlarda o'tdi go'zal yoz,
Tomoshadan bo'shay demadi,
Qish g'amini sira yemadi.

SHART NOMI: "Matnni to'ldirish". Sinfdagi barcha o'quvchiga aloxida kichkina kartochka tayyorlanadi. 1 ta ham xato qilmagan o'quvchilarga har biriga ball beriladi. Tekshirish jarayonida yonma-yon o'tirgan o'quvchilar bir-birini tekshiradi.

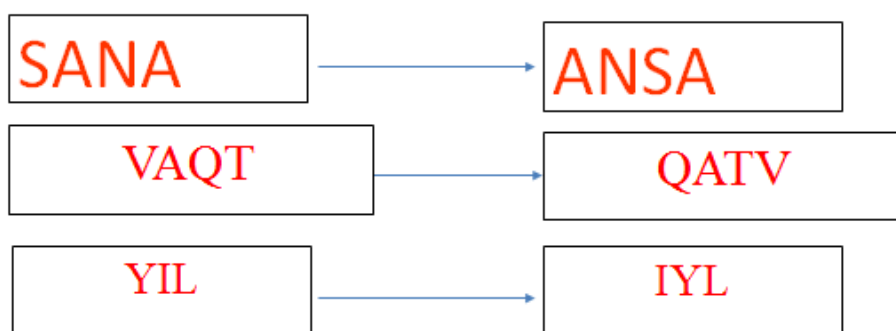
Ninachi sho'x kuylab ... soz,
Sayrlarda o'tdi go'zal ...,
Tomoshadan bo'shay demadi,
... g'amini sira yemadi.

....

Och qoringa qo'shiq na ...,
Ninachi ham sezdi
Vahm tushdi ... joniga,
... keldi yoniga.

To'liq matn: Ninachi sho'x kuylab chaldi soz, Sayrlarda o'tdi go'zal yoz, Tomoshadan bo'shay demadi, Qish g'amini sira yemadi. Och qoringa qo'shiq na hojat, Ninachi ham sezdi halokat. Vahm tushdi shirin joniga, Chumolining keldi yoniga.

SHART NOMI: “Aralash-quralash” metodi. Harflar chalkash holda har bir guruhning 3 aʼzosi doskaga chiqadi va bir vaqtda kartochkani tanlab , undagi yashiringan soʻzni topadi. 1-boʻlib topganga 5, 2-siga 4 va oxirgi bajargan 3 ball bilan baholanadi. Agar teng bajarsa, u holda ballar ham shunga muvofiq beriladi.

Shundan soʻng maxsus videorolik – multfilm namoyish qilinadi. (2 daqiqalik “Bekorga sarflangan vaqt” nomli)

4-bosqich. Mustakamlash.

Video va rasmlardan foydalanib, kun tartibini to'g'ri asosli ketma-ketligini topishlari kerak. Bunda 1 dan 8 gacha raqamlar bilan belgilangan bo'ladi, barcha o'quvchilar raqamlarni daftariga yozadi. Tekshirish jarayonida yonma-yon o'quvchi bir-birini baholaydi, xatosiz javob yozgan o'quvchilarga ball beriladi. Bu vaqt oralig'ida navbatchi o'quvchi yordami bilan ballarni ekranga chiqarib g'olib jamoa e'lon qilinadi, o'quvchilar baholanadi. Shuni alohida qayd etish kerakki, darsda barcha o'quvchilar qamrab olinadi, hamma qatnashdi.

"AJDODLAR"
jamoasi

"AVLODLAR"
jamoasi

"KELAJAK"
jamoasi

12

8

13

Vazifa: Kelasi dars uchun mavzuni o'qib kelish va tayyorlanish, yozgi ta'til rejalarni yozib kelish

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

- 1.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi PF-4947-son farmoni. – T.:2017 yil, 7 fevral.
2. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Umumiy o'rta ta'lim muassasalarida "Tarbiya" fanini bosqichma-bosqich amaliyotga joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida»gi 422-sonli qarori. 2020-yil 6-iyul.
- 3.O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Umumiy o'rta ta'lim to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida" 2017-yil 15-martdagi 140-son qarori.
- 4.Xodjayev B.X. Umumiy pedagogika nazariyasi va amaliyoti. Darslik. - T.: «Sano-standart» nashriyoti, 2017-yil, 416 bet.
- 5.Musurmonova A.,Isaqulova N.J, Jumaniyozova M.T., Jumayev A.Sh. Umumiy pedagogika. Darslik. - T.: «Innovatsiya-Ziyo» nashriyoti, 2020-yil, 194 bet.
- 6.Quronov M, Risyukova Y, Tigay O, Usmonova O., Havizov S. va boshqalar. Tarbiya. Darslik. 7-sinf "O`zbekiston" nashriyoti.
7. O'zbek xalq maqollari. «Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik korapaniyasi Bosh tahririyati, 2005. -257 b.
- 8.daryo.uz sayti.
9. https://t.me/ustozlar_uzbekistan